

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0601 – 1626/6
Podgorica, 22.04.2025. godine

IZVJEŠTAJ
O SPROVEDENOM KONSULTATIVNOM PROCESU
u vezi Nacrta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i
obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora

Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na sjednici održanoj dana 20.03.2025. godine donio je Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br. 37/17, 8/19, 75/20, 45/23, 48/24). U vezi sa donijetim Nacrtom Pravilnika, bilo je potrebno sprovesti javne konsultacije, shodno važećem Uputstvu o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga broj 0901 – 4451/1 od 19.05.2017. godine.

Dana 27.03.2025. godine na sajtu Agencije objavljene su javne konsultacije u vezi Nacrta Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora i pozvane sve zainteresovane strane da dostave komentare, sugestije i primjedbe, u roku od 15 dana od dana početka konsultativnog procesa, u elektronskoj formi putem e-maila na adresu: ekip@ekip.me ili putem pošte na adresu Bulevar Džordža Vašingtona br. 56, 81000 Podgorica, sa naznakom: "Za javne konsultacije: Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora". O istom je, aktom broj 0102 – 1626/2 od 27.03.2025. godine, obaviještena Pošta Crne Gore kao i komercijalni poštanski operatori, aktom broj 0102 – 1626/3 od 27.03.2025. godine.

U toku trajanja javnih konsultacija, Agencija je dana 07. 04. 2025. godine dobila e-mail od direktora DHL Express Kingscliffe Distribution Montenegro gospodina Siniše Milutinovića (e-mail zaveden pod brojem 0102- 1626/4) u kojem navode da se konsultacije odnose na univerzalne operatore poštanskih usluga te nemaju komentara, obzirom da je njihova kompanija registrovana kao komercijalni operator.

Pošta Crne Gore je dopisom broj: 00020 – 20250402 - 7/2 od 10.04.2025. godine, koji je zaveden pod brojem 0102- 1626/5, dostavila predloge na predmetni Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora.

U prilogu je dat pregled predloga izmjena Pošte Crne Gore na Nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora, koji je istaknut boldovanim slovima, i odgovori Agencije na iste.

Predlog Pošte Crne Gore u članu 24 stav 6:

Alternativni referentni scenario mora biti realan i konkurentan i postavljen na način da Operatoru omogućava da održi svoju poziciju na tržištu. Ovi podaci se odnose na internu poslovnu statistiku i finansijske i nefinansijske podatke operatora, kao i na međunarodne statističke podatke i istraživanja, istraživanja koje sprovodi Agencija, istraživanja nezavisnih agencija i druge relevantne izvore.

Obrazloženje: Smatramo da postojeću bodovanu rečenicu ne treba brisati, kako je predložila Agencija. Ovo iz razloga što se ovim zahtjevom u stvari daje uslov da poslovanje operatora prema ARS-u bude tržišno postavljeno, onako kako bi to uradio privatni operator.

Odgovor Agencije na predlog Pošte Crne Gore:

U članu 24 Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br. 37/17, 8/19, 75/20, 45/23, 48/24), rečenica **"Alternativni referentni scenario mora biti realan i konkurentan i postavljen na način da Operatoru omogućava da održi svoju poziciju na tržištu"** je dva puta navedena i to u stavu 5 (poslednja rečenica) i u stavu 6, pa je to i bio razlog da se ova rečenica briše u stavu 5, kako se ne bi identična rečenica dva puta ponavljala u istom članu. Predlog Agencije se odnosi isključivo na brisanje jedne od dvije potpuno identične rečenice, sa napomenom da ova rečenica, kao važan dio Pravilnika, ostaje kao poseban stav 6 člana 24 Pravilnika.

Predlog Pošte Crne Gore u članu 24 stav 7:

U postupku razrade postavljenih hipoteza, Operator je obavezan da u obzir uzme sve efekte predložene poslovne promjene, a koji se kao takvi mogu odraziti na obračun mogućih ušteda troškova i mogućih gubitaka prihoda **ukoliko bi do njih došlo**. U slučaju da se postavljenim hipotezama predlažu promjene broja zaposlenih (konkretizovati o kojoj se kategoriji zaposlenih radi), broja i strukture vozila, površine i strukture korišćenog poslovnog prostora i slične promjene, neophodno je da se u obračunu uvažavaju i okolnosti koje mogu negativno oticati na uštedu troškova, kao što su troškovi otpremnina **koji se odnose samo na stalno zaposlene u Pošti**, fiksni troškovi održavanja i zakupa, **ukoliko ih operator ne može izbjeći** i drugi troškovi.

Obrazloženje: Razlozi za ove dopune su:

- "mogućih gubitaka prihoda ukoliko bi do njih došlo" - objektivno moguća situacija u kojoj se gubitak prihoda ne bi desio,
- "troškovi otpremnina **koji se odnose samo na stalno zaposlene u Pošti**" - otpremnine se ne isplaćuju radnicima koji se u Poštu zaposle preko Agencije na određeno vrijeme,
- "fiksni troškovi održavanja i zakupa, **ukoliko ih operator ne može izbjeći**" – ima situacija kada se ovi troškovi mogu izbjeći.

Odgovor Agencije na predlog Pošte Crne Gore:

- Mišljenje Agencije je da je postojeća formulacija u Pravilniku dovoljno jasna i precizna jer se upotrebom izraza "mogućih ušteda troškova" i "mogućih gubitaka prihoda" ukazuje na to da se uštede troškova i gubici prihoda ne podrazumevaju, već da predstavljaju potencijalni ishod u okolnostima koje su predstavljene u hipotezama alternativnog referentnog scenarija. Važno je ukazati i na to da je upotreba izraza **"mogućih"** u kontekstu ušteda troškova i gubitaka prihoda integrisana u Pravilnik upravo na inicijativu Pošte Crne Gore koja je prošle godine, prilikom izrade Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br.

48/24), zahtjevala ovu promjenu u cilju unapređenja jasnoće i razumijevanja primjene Pravilnika, te je ista terminologija uzeta u obzir prilikom predlaganja ove promjene. Prema tome, smatramo da dodavanje izraza "ukoliko bi do njih došlo" nije neophodno jer zapravo ukazuje na iste okolnosti kao i izraz "mogućih", a koji je uveden na zahtjev Pošte Crne Gore i sa istim razlogom sa kojim se predlaže nova dopuna ovog člana Pravilnika.

- Predlog Pošte Crne Gore da se doda formulacija "koji se odnose samo na stalno zaposlene u Pošti" ne treba da bude dio Pravilnika, iz razloga što se prilikom konstituisanja hipoteza alternativnog referentnog scenarija koje se odnose na zaposlene i uključuju eventualnu isplatu otpremnina treba u potpunosti pridržavati zakonskih propisa, odluka nadležnih institucija, kolektivnih ugovora i dr. Imajući u vidu da Pošta Crne Gore navodi primjer zaposlenih na određeno vrijeme preko agencija, smatramo da se isplata otpremnina ne može odnositi na ove zaposlene, osim ukoliko ovo pitanje nije drugačije uređeno ugovorom sa agencijom preko koje Pošta Crne Gore vrši zapošljavanje ili nekim drugim inetrnim aktom.
- Fiksni troškovi održavanja i zakupa, kao i troškovi otpremnina, navedeni su kao karakteristični primjeri koji su tokom ovogodišnjeg nadzora nad implementacijom Pravilnika bili u fokusu procesa revizije i izvještavanja. Međutim, imajući u vidu da se ovi troškovi odnose upravo na moguće uštede troškova, tj, da bliže definišu situacije, odnosno vrste troškova, koji mogu negativno uticati na iste, smatramo da dodavanje formulacije "ukoliko ih operator ne može izbjeći" nije neophodno.

Kako bismo dodatno pojasnili ovaj stav, predlažemo da se u stavu 6 ispred riječi "uštede troškova" doda riječ "moguće" pa bi stav 6 sada glasio:

*"U postupku razrade postavljenih hipoteza, Operator je obavezan da u obzir uzme sve efekte predložene poslovne promjene, a koji se kao takvi mogu odraziti na obračun mogućih ušteda troškova i mogućih gubitaka prihoda. U slučaju da se postavljenim hipotezama predlažu promjene broja zaposlenih (konkretizovati o kojoj se kategoriji zaposlenih radi), broja i strukture vozila, površine i strukture korišćenog poslovnog prostora i slične promjene, neophodno je da se u obračunu uvaže i okolnosti koje mogu negativno uticati na **moguće** uštede troškova, kao što su troškovi otpremnina, fiksni troškovi održavanja i zakupa i drugi troškovi".*

Predlog Pošte Crne Gore u članu 32, umjesto dodatnih alineja 9. i 10. jedna alineja 9.

Detaljan prikaz toka kretanja podataka kroz centralni poslovni sistem i povezane sisteme, a koji se koriste u postupku alokacije troškova. Detaljan opis načina funkcionisanja centralnog poslovnog sistema koji se koristi za troškovno računovodstvo i njegovih sastavnih elemenata, uključujući i pristup sistemu, mogućnost unosa i mijenjanja podataka, korišćenje podataka iz drugih sistema i njihovo integrisanje u centralni poslovni sistem, informacionu (sajber) bezbjednost, i druge relevantne karakteristike. Tok kretanja podataka bi trebalo da se predstavi i u formi grafičkog prikaza.

Obrazloženje: Prema Zakonu o poštanskim uslugama, član 99, neto trošak je iznos koji se ne dobija kao razlika: "Neto trošak pružanja univerzalne poštanske usluge obračunava se kao razlika neto troška univerzalnog poštanskog operatora za rad na pružanju univerzalne poštanske usluge i neto troška tog operatora bez obaveza pružanja univerzalne usluge.

Kako se iz ove definicije date u Zakonu vidi da imamo dvije vrste neto troška, smatramo da nije ispravno reći : " Detaljan opis načina funkcionisanja centralnog poslovnog sistema koji se koristi za obračun neto troška". Dali smo predlog koji to rješava. Ili u predlogu Agencije treba dodati objašnjenje na koji se neto trošak misli.

Odgovor Agencije na predlog Pošte Crne Gore:

Mišljenje Agencije je da alineje 9 i 10 treba da ostanu zasebne alineje Pravilnika jer, iako povezane, uređuju različite aspekte rada centralnog poslovnog sistema, a ovo iz razloga što:

- alineja 9 se primarno odnosi na tok kretanja podataka kroz centralni poslovni sistem i prateće sisteme i kao takva obavezuje Poštu da detaljno objasni način na koji se podaci koriste, od unosa podataka, preko njihove obrade, do finalnih rezultata koji se prikazuju u izvještajima koje podnosi Pošta Crne Gore. Cilj ove promjene jeste bolji uvid u kretanje podataka kroz različite sisteme i dodatni uvid u način na koji se ti podaci koriste, čime bi se doprinijelo transparentnosti procesa alokacije i obračuna neto troška. Takođe, alinejom se predlaže i prikazivanje toka kretanja podataka u formi grafičkog prikaza (dijagrama toka podataka) kako bi se na jasan način, i vizuelno, prikazala logika prenosa i obrade informacija, a
- alineja 10 se odnosi na funkcionalni opis centralnog poslovnog sistema, odnosno način na koji sistem funkcioniše u operativnom smislu – ko ima pristup kojem dijelu sistema, ko ima mogućnost unosa i izmjene podataka, koji su nivoi pristupa, odobrenja i kontrole implementirani, kako se koriste informacije iz drugih sistema, kako se sistemi integrišu, koji su procesi i kontrole automatizovani, koje su mjere informacione bezbjednosti primjenjene i slično. Prema tome, ovdje je fokus na korišćenju sistema, pravima pristupa, postavci rada sistema i interakciji korisnika sa sistemom, a ne na samom kretanju podataka kroz centralni poslovni sistem.

Imajući u vidu obrazloženje Pošte Crne Gore, saglasni smo sa predlogom da se u alineji 10 riječi "obračun neto troška " zamijene riječima " troškovno računovodstvo", pa bi alineja 10 sada glasila:

"Detaljan opis načina funkcionisanja centralnog poslovnog sistema koji se koristi za troškovno računovodstvo i njegovih sastavnih elemenata, uključujući i pristup sistemu, mogućnost unosa i mijenjanja podataka, korišćenje podataka iz drugih sistema i njihovo integrisanje u centralni poslovni sistem, informacionu (sajber) bezbjednost, i druge relevantne karakteristike".

Predsjednik Savjeta

Dr Milan B. Radulović, dipl. inž.el.

